

Datum
2020-01-09Diarienummer
GAN-2020/201

Handläggare
Eriksson, Malin
08-535 377 10
malin.eriksson@huddinge.se
Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen

Utredning av organisering av feriepraktik

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett möjligheterna för kommunen att införa feriepraktik hos privata arbetsgivare. I utredningen har förvaltningen utrett de rättsliga förutsättningarna för feriepraktik hos privata arbetsgivare. Utredningen har även tagit del av Sveriges kommuner och regioners uttalande i Arbetsgivarnytt från 2016, delar i statens offentliga utredningar 2019:3 samt andra kommuners arbetssätt.

Bedömningen är att det saknas lagstöd för kommuner att erbjuda feriepraktik hos privata arbetsgivare eftersom det inte bedöms ligga inom det allmänna intresset och strida mot förbudet till individuellt riktat stöd mot enskilda näringsidkare enligt 2 kapitlet 1 § och 8 § kommunallagen.

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen har, i enlighet med beslut från gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 2019-11-26, fått i uppdrag att utreda organisering av feriepraktik 2021 där privata utförare ingår.

Rättsliga förutsättningar

Frågan regleras i 2 kapitlet i kommunallagen (KL) (2017:725):

1 § Kommuner och regioner får själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar. Lag (2019:835).

8 § Kommuner och regioner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller regionen.

Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det. Lag (2019:835).

Förordning med instruktion för Arbetsförmedlingen (2007:1030):

1 § Arbetsförmedlingen ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen och dess arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Lag om vissa kommunala befogenheter (KBefL) (2009:47):

6 kap. 2 § Kommuner får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

HUDDINGE KOMMUN

Gymnasie- och
arbetsmarknadsförvaltningenPost 141 85 Huddinge
Besök Gymnasietorget 1Tfn 08-535 377 10
Tfn vxl 08-535 300 00gaf@huddinge.se
www.huddinge.se

Regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i överenskommelserna.

Uttalande från Sveriges kommuner och regioner (arbetsgivarnytt från 2016):
”För att kommuner och landsting ska ha befogenhet att ägna sig åt en verksamhet eller vidta en åtgärd krävs att den faller inom den allmänna kommunala kompetensen. Den kommunala kompetensen anger de uppgifter en kommun får utföra. Den kommunala kompetensen definieras i 2 kap. 1 § kommunallagen (KL) eller att det stöds av lag. Att understöd till enskilda inte kan ges med stöd av den allmänna kompetensen är sedan länge vedertaget. Det anses inte ha ett sådant allmänintresse som avses i bestämmelsen, oavsett om behovet av stöd beror på arbetslöshet eller har andra orsaker. Dessutom gäller ett principiellt förbud mot understöd till enskild näringsidkare i 2 kap 8 § KL. Sådant stöd får lämnas bara om det finns synnerliga skäl.

Genom 6 kap. 2 § lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter (befogenhetslagen) har lagstiftaren skapat ett utrymme för kommunerna att vara verksamma inom det arbetsmarknadspolitiska området. Bestämmelsen anger att en kommun får, efter överenskommelse med arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Lagen utgår från att aktiviteterna utförs i egen regi hos kommunen.

När kommuner/landsting anställer skollovslediga ungdomar eller andra personer på tidsbegränsade anställningar, gör de det normalt för att erbjuda arbeten i sina egna verksamheter. Det förekommer emellertid också att en kommun, med eller utan ersättning, tillfälligt placerar ferieanställda ungdomar på ett företag eller en organisation utanför kommunkoncernen för att där utföra arbetsuppgifter. Skälet för detta kan vara att kommunen har en önskan att så många gymnasieungdomar som möjligt ska kunna få sommarjobba och att man därför väljer att anställa fler än man kan sysselsätta i sina egna verksamheter.

Trots goda intentioner är det tveksamt om kommun- och landstingsanställning av skolungdomar med placering i företag, föreningar eller organisationer faller inom den kommunala kompetensen.

Även det arbetsmiljöansvar som följer av att kommuner/landsting är arbetsgivare för de anställda ungdomarna talar emot att dessa placeras i verksamheter där arbetsgivaren inte har uppsikt eller råder över arbetsmiljön.”

Utdrag från Statens offentliga utredningar 2019:3: Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad:

”Utredningen anser att kommunerna inte bör ha möjlighet att hos andra arbetsgivare anordna sysselsättning för inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Detta är en uppgift som ankommer på Arbetsförmedlingen. Det finns dock skäl att göra ett undantag från denna princip, nämligen feriearbete och feriepraktik. Här bör kommunerna ha möjlighet att på eget initiativ och utan Arbetsförmedlingens inblandning inte enbart ordna feriearbete och feriepraktik i

egen regi utan även i annans regi. Att ta söka efter och ta emot praktikanter i kommunal verksamhet bedömer utredningen inte kräva något särskilt lagstöd. Det bör kommunen kunna göra i egenskap av arbetsgivare.

Den andra delen, som rör andra arbetsgivare, kan dock kräva stöd i lag eftersom det annars kan anses strida mot den allmänna kompetensen i kommunallagen. Eftersom feriearbete och feriepraktik sker under en kortare tid under särskilda perioder på året och ofta sysselsätter ungdomar är det rimligt att tro att merparten inte är anmälda hos Arbetsförmedlingen. Det primära syftet med feriearbete och feriepraktik är inte heller någon varaktig etablering på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen går inte miste om möjligheterna att bygga evidens kring vilket arbetsmarknadsstöd som är mest effektivt.

Av dessa två skäl, tillsammans med den praxis som kommunerna har utvecklat på området (att hjälpa ungdomar att hitta feriearbete), följer att det bör finnas lagstöd för en sådan befogenhet. Befogenheten ska vara målgruppsneutral, till exempel inte avgränsas till ungdomar i viss ålder. Den ska inte heller avgränsas till individer som uppbär försörjningsstöd från kommunen. Inte heller ska det krävas någon överenskommelse med Arbetsförmedlingen för att en kommun ska kunna hjälpa en person att hitta ett feriearbete. En sådan ordning skulle riskera att förlänga handläggningstiden. Befogenheten bör därför inordnas i befogenhetslagen, under rubriken Kommunal medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.”

Feriepraktik i Huddinge kommun

Feriepraktiken erbjuds ungdomar som inte kan hitta sommarjobb på egen hand och som inte har haft en feriepraktikplats tidigare. År 2020 erbjuds feriepraktik till ungdomar födda 2003 och 2004 som är folkbokförda i Huddinge kommun. Ungdomar i gymnasiesärskolan, gymnasieungdomar i ett program inom den sociala insatsgruppen eller ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret kan bli undantagna från ålderskriteriet.

Feriepraktiken är indelad i följande arbetsområden:

1. Allmänna feriepraktikplatser
2. Unga för orten
3. Feriemusiker
4. Idrottsverksamhet
5. Entreprenörskap
6. Mitt 143-festivalen

Feriepraktik i andra kommuner

Utredningen har tagit del av hur flera andra kommuner har organiserat arbetet och de flesta kommuner har formen sommarjobb eller feriejobb, inte i form av en praktikplats. Vad som dock i praktiken skiljer sig åt mellan Huddinges feriepraktik och andra kommuners jobblösningar är inte självklart då arbetssättet och ersättningen motsvarar varandras.

Det är många kommuner som erbjuder platser både inom kommunal verksamhet och hos privata arbetsgivare, ideella föreningar eller organisationer. I dessa fall finns vanligtvis två former av lösningar:

- Ungdomen själv hittar jobbet och anmäler till kommunen som betalar ut en ersättning till arbetsgivaren när arbetet är genomfört.
- Kommunen själv har avtal med privata arbetsgivare och placerar sedan ut ungdomar.

Exempel från kommuner som erbjuder feriepraktik hos privata utförare: Sollentuna, Uppsala och Värmdö kommun erbjuder sommarjobb/feriepraktik hos både kommunala arbetsplatser och privata utförare. Ungdomen söker själv ett sommarjobb och anmäler sedan sommarjobbet till kommunen och när jobbet är utfört och lön utbetalat kan företaget söka ersättning för del av kostnaden hos kommunen.

Sundbyberg kommun erbjuder sommarjobb/feriepraktik hos både kommunala arbetsplatser och privata utförare men betalar inte ut en ersättning för lönen utan ett handledarbidrag.

Södertälje kommun erbjuder sommarjobb/feriepraktik hos både kommunala arbetsplatser och privata utförare. Kommunen betalar hela lönen och är den som anställer ungdomen som sedan genomför praktiken hos en kommunal verksamhet eller ett företag.

Förvaltningens slutsats

Rättsläget på området är oklart vilket visar sig genom att kommunerna i landet hanterar frågan på skilda sätt. Denna oklarhet visar sig även i Sveriges kommuner och regioners uttalande i Arbetsgivarnytt från 2016 och i utredarens förslag till förändring i lagen om vissa kommunala befogenheter i statens offentliga utredning 2019:3. I likhet med utredaren i statens offentliga utredning, 2019:3, menar förvaltningen att ett klagande i frågan genom att förändra lagen om vissa kommunala befogenheter vore önskvärt då det är tveksamt om anordnandet av feriearbete eller feriepraktik till kommunens ungdomar uppfyller det allmänintresse som krävs enligt kommunallagen. I den praxis som utarbetats i kommunerna anses dock feriearbete och feriepraktik inom kommunernas egna verksamheter falla inom den allmänna kompetensen då eventuell nytta av ungdomarnas arbete tillfaller medlemskollektivet.

Frågan är dock huruvida förmedling av feriepraktikplatser hos andra arbetsgivare än kommunen kan anses falla inom den allmänna kompetensen och i så fall om det strider mot någon av de kompetensbegränsande principerna i andra kapitlet i kommunallagen.

Om den feriearbetande ungdomen är anställd av Huddinge kommun men utför arbete åt en enskild näringsidkare så blir förbudet mot understöd åt enskild näringsidkare i 2 kapitlet 8§ kommunlagen tillämpligt, det är dessutom frågan om

ett sådant förmedlande av arbetsplats till ungdomen inte utgör understöd åt enskild.

I de fall där anordnandet av feriearbete och feriepraktik sker i kommunens egna verksamheter, där kommunen agerar i egenskap av arbetsgivare och inte förmedlare, och där dessutom nyttan av ungdomarnas arbete tillfaller medlemskollektivet torde allmänintresset vara större. Att förmedla feriearbete eller feriepraktik hos andra arbetsgivare torde däremot inte vara förenligt med gällande rätt då uttryckligt lagstöd saknas samt att det inte uppfyller det grundläggande allmänintresse som krävs för att kommunen ska få befatta sig med verksamheten.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det saknas laglig grund för kommunerna att införa feriepraktik eller feriejobb med privata arbetsgivare eftersom det inte bedöms ligga inom det allmänna intresset enligt 2 kapitlet 1 § kommunallagen och det strider mot det förbud som finns i 2 kapitlet 8 § kommunallagen angående förbud mot individuellt riktat stöd mot enskilda näringsidkare. Det finns därmed också anledning att se över nuvarande arbets sätt med feriepraktik inom föreningar och entreprenörskap.

Patrik Forshage
Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör